

KONSERVOINNIN ASIAKASOHJE

1. Konservoinnin ja tavanomaisen entisöinnin erot

Entisöinti on esineen aikaisempaan todettuun tai dokumentoituun kuntoon palauttaminen tai esineen käyttökelpoisuuden tai yhtenäisyyden palauttaminen. Esineestä siis poistetaan käyttöhistoriaan liittyneet vaikutukset, ja siitä pyritään tekemään alkuperäisen kaltainen. Mahdollisimman lähelle sitä, mitä se on ollut tehtaalta lähtiessä.

Konservoinnilla tarkoitetaan toimenpiteitä, joilla estetään esineen rappeutuminen ja varmistetaan sen säilyminen muuttamatta varsinaisesti esineen ulkonäköä. Esineen historiaan liittyneet ympäristön ja käytön vaikutukset säilytetään siis osana esineen historiaa.

2. Museoajoneuvoksi ajatellun ajoneuvon kunnostusperiaatteen valinta

Entisöinti

Entisöinti on yleensä tavanomaisempi työtapa- ja valinta, koska siinä vaatimukset työkohteelta ja siihen liittyviltä tiedoilta ovat pienemmät.

Entisöintikohteelta vaaditaan dokumentit, jotka osoittavat **omistusoikeuden ajoneuvoon** (luovutustodistus, kauppakirja tai joku muu luotettava selvitys). Lisäksi tarvitaan dokumentit ajoneuvon virallisesta **maahantuonnista** (rekisteriote, rekisteröintitodistus, kantakortin kopio, Trafin arkistojen tiedot tai muu luotettava selvitys).

Entisöintikohteen täytyy tietysti vastata annettuja tietoja. Entisöintikohteesta pyritään myös hankkimaan mahdollisimman kattavat **käyttöhistoriaa** koskevat tiedot.

Ennen entisöintitöiden aloittamista on myös hankittava kyseistä ajoneuvotyyppiä koskevat **ilmiasu- ja tekniset tiedot**. Entisöinti työtapa- ja valintana antaa myös enemmän vapauksia työtapa- ja materiaalivalintoihin ja sallii myös pieniä poikkeuksia ajoneuvon rakenteisiin esim. ajoturvallisuussyistä.

Konservointi

Dokumenttivaatimukset ajoneuvosta ovat **samat**, mitkä vaaditaan entisöintiinkin.

Konservointikohteeksi soveltuu mahdollisimman **täydellisenä** säilynyt ajoneuvo, jonka **suomalainen käyttöhistoria** on hyvin tiedossa. Konservoitavan ajoneuvon kaikki rakenteet pyritään **säilyttämään mahdollisimman pienin muutoksin**.

Elinkaarensa päässä olevia materiaaleja ja rakenteita voi kohtuullisessa määrin vaihtaa tai korjata, mutta niitä ei saa **teknisesti parannella**.

Konservoidun ajoneuvon alkuperäiset pinnoitukset ja materiaalit ovat arvokas valmistustekninen dokumentti ja niiden säilymiseen sekä suojaamiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota. (elämää ja käyttöä nähnyt ulkoasu)

Konservointikohteeksi ei sovellu kasa samantyyppisten, mutta **eri ajoneuvoista** olevien osien kokoelma!

Ajoneuvon käyttöhistorian aikana tehdyt muutokset, jos ne on hyvin dokumentoitu ja perusteltu, kertovat omalta osaltaan tieliikennekulttuurimme ja yhteiskuntamme

muutoksista. Esimerkki: Oli yleistä, että sodan jälkeen tehtiin henkilöautoista pick-up -versio ajan tarpeiden mukaan.

Kaikki tehdyt toimenpiteet tulee dokumentoida huolellisesti ja vaihdetut osat mainitaan konservointipöytäkirjassa ja siitä tehtävässä tiivistelmässä (portfolio). Osat on hyvä valokuvata.

Lopputuloksena pitäisi olla toimiva ”**museaalinen ajoneuvo**”, jolla on historiallisen ilmiänsä lisäksi hyvät tiedot elinkaaresta. Nämä konservoidut ajoneuvot tulevat tulevaisuudessa esittelemään kansallista ajoneuvokulttuuriamme mahdollisimman alkuperäisissä tai käytön ja ajan muovaamissa muodoissaan.

3. *Konservointisuunnitelma*

Ennen konservoinnin aloittamista ajoneuvon omistajan tulee ottaa yhteyttä **konservointitarkastusoikeudet omaavaan museoajoneuvotarkastajaan ja tarvittaessa tarkastaja ottaa yhteyttä kyseisen ajoneuvomerkin merkkiasiantuntijaan**. Näiden kanssa sovitaan yhteinen ajankohta konservointisuunnitelman laadintaa varten.

Ajoneuvon omistaja valmistelee ajoneuvon suunnitelman valmistustilannetta varten **puhdistamalla sen ja kokoamalla yhteen tekniset ja historialliset tiedot ajoneuvosta**.

Konservointisuunnitelman valmistelussa tarvitaan lisäksi **kamera**, jolla dokumentoidaan ajoneuvon rakenteita ennen konservointia. **Suunnitelman laadintaa ohjaa museoajoneuvotarkastaja, joka myös kirjaa suunnitelmaan tulevat sisällöt**.

Ajoneuvon omistajalla pitää myös itsellä olla näkemys konservointiprosessin sisällöistä. Merkkiasiantuntijan avulla voidaan varmentaa rakenteiden oikeellisuutta ja niille mahdollisesti tehtäviä toimenpiteitä.

Museoajoneuvotarkastaja puhtaaksikirjoittaa konservointisuunnitelman ja se varmennetaan suunnittelussa mukana olleiden allekirjoituksilla. Puhtaaksi kirjoitettu ja allekirjoitettu konservointisuunnitelmapaperi toimitetaan ajoneuvon omistajalle myöhemmin. Ajoneuvon omistajan velvollisuus on **maksaa suunnittelutyöstä harrastejärjestöjen sopima korvaus museoajoneuvotarkastajalle ja mahdolliselle merkkiasiantuntijalle sekä matkakorvaukset**.

4. *Konservointipöytäkirjan sisältö*

Konservointipöytäkirja voi muodostua mapista, johon kootaan konservointityövaiheista luettelo ja selosteet (portfolio). Selosteiden pohjana on aikaisemmin tehty konservointisuunnitelma.

Selosteissa voi olla **työkuvauksien lisäksi valokuvia työkohteista ennen ja jälkeen työsuoritusten sekä piirroksia ja kuvia rakenteista**. Mikäli konservointityön aikana joudutaan perustelluista syistä johtuen **muuttamaan konservointisuunnitelmaa**, tehdään se **yhdessä suunnitelman valmistaneen museoajoneuvotarkastajan kanssa**.

Konservointityön päätyttyä tehdään konservointipöytäkirjasta tiivistelmä, joka yhdessä konservointisuunnitelman kanssa muodostaa Trafim vaatiman konservointiselvityksen.

5. Konservoidun ajoneuvon museoajoneuvotarkastus

Saman museoajoneuvotarkastajan kanssa, joka valmisteli ajoneuvon museoajoneuvosuunnitelman, ajoneuvolle sovitaan tarkastuksen ajankohta.

Tarkastustilaisuuteen otetaan mukaan **konservointisuunnitelma ja konservointipöytäkirja, sekä siitä tehty tiivistelmä, tarvittavat valokuvat museoajoneuvolausuntoa varten, tekniset tiedot ajoneuvosta, ajoneuvon historiatiedot ja ajoneuvon mahdolliset rekisteröintitiedot.**

Tarkastus tapahtuu periaatteessa samalla tavalla kuin entisöidynkin ajoneuvon tarkastus ja sen suorittaa aikaisemmin mainittu museoajoneuvotarkastaja yhdessä tarkastajaparinsa kanssa. Mikäli ajoneuvo hyväksytään konservoiduksi museoajoneuvoksi museoajoneuvotarkastaja kirjoittaa sille **museoajoneuvolausunnon**, jonka hinta on sama kuin entisöidynkin ajoneuvon museoajoneuvolausunnon hinta.

6. Konservoidun museoajoneuvon rekisteröintikatsastus

Katsastusajankohdasta sovitaan katsastusaseman kanssa. Omistaja varmistaa, että ajoneuvon tekniikka on **tieliikennekunnossa**. Mukaan rekisteröintiin otetaan museoajoneuvolausunto, konservointiselvitys (konservointisuunnitelma + tiivistelmä konservointipöytäkirjasta), ajoneuvon rekisteriote tai sitä korvaavat dokumentit ja ajoneuvon omistusoikeusselvitykset. Mikäli katsastusasema pitää yllä omaa arkistoaan (kysyttävä ajanvarauksen yhteydessä), on syytä varata myös kopiot heidän vaatimistaan dokumenteista.

Mikäli kyseessä on ns. paperiton ajoneuvo, on syytä etukäteen selvittää katsastusaseman kanssa, miten tässä tapauksessa toimitaan (Trafin ohje).

Tarvittavat ja syntyvät dokumentit:

- ajoneuvon kunnossa olevat rekisteröintidokumentit, omistusoikeus jne.
- museoajoneuvotarkastajan hyväksymä konservointisuunnitelma
- konservointipöytäkirja suoritetusta työstä (portfolio)
- konservointipöytäkirjasta tiivistelmä Trafia ja museoajoneuvotarkastusta varten
- normaali museoajoneuvotarkastusprosessi
- tieliikennekatsastus ja muutoskatsastus, rekisteriote

Tekijät:

Simo Nieminen
Keijo Holopainen ja Veijo Pesonen
Täydennykset: Ari Reinikainen